

PONGÓ TAMÁS

A boldogság, mint alkotmányos érték megjelenítése európai alkotmányokban

(KONZULENS: PROF. DR. TRÓCSÁNYI LÁSZLÓ – DR. SÜLYOK MÁRTON)

A „*pursuit of happiness*” vizsgálatára nem egy jogi dokumentum vagy tanulmány indított, hanem egy film. A Rocky Balboa című amerikai film egyik jelenetében a főszereplő köznapi nyelven igyekszik meggyőzni egy szakapparátust arról, hogy neki joga van a saját boldogságát keresni, s ebben nincs senkinek joga megállítani pusztán szubjektív alapon, ha a támasztott előfeltételeknek megfelel.

E rövid érvelés keltette fel a jogi érdeklődésemet a tekintetben, hogy valóban létezik-e ezen jog, eszme, s ha igen, hogyan jelenik meg mindez jogi dokumentumokban, különös tekintettel az alkotmányok szövegére. Miután az alapötlet az USA jogrendszerének keretei között játszódó filmből jött, így a tengerentúli jogrendszerben, főként az alkotmányában, illetve az alkotmányos dokumentumai között kezdtem kutatásomat. A források elemzése, vizsgálata közben egy még érdekesebb aspektust kívántam elemezni, mégpedig azt, hogy vajon megtalálható-e mindez a kontinentális jogrendszerekben, főként az Európai Unió tagállamainak alkotmányaiban.

Tekintettel arra, hogy a boldogság keresése egy alkotmányos érték, az amerikai jogrendszer három alap-pillérének egyike, így kutatásom elsősorban a preambulumokra, mint alkotmányos értékhordozókra irányult, s ezen belül a boldogság keresésének mikénti megjelenésére. Kutatásom első lépéseként forráselemzést végeztem, mely magába foglalta az USA alkotmányának, a Függetlenségi Nyilatkozatnak, valamint az összes Európai Unió tagállam alkotmányának preambulumát, illetve alapjogi katalógusának elolvasását.

A tételes jogi szövegek után tudományos cikkek, elemzések tanulmányozásával igyekeztem a tudomány jelenlegi álláspontját feltérképezni, ez képezi az eszmetörténeti alapokat, mellyel dolgozatom kezdődik. Ezt követően megalkottam egy jogi koordinátarendszert, egy elméleti hátteret, melyben el tudtam helyezni a saját szemléletemet, amely illeszkedik a már kialakult általános jogelméleti rendszerhez. Az elmélet kimunkálása során olyan kérdésekre igyekeztem választ adni, mint a boldogság- boldogulás elhatárolása, a közjó és a boldogság közti azonosíthatóság lehetősége, s annak indokolása.

Az elméleti alapok megteremtését követően, az abban kimunkált szempontok szerint újfent górcső alá vettem az EU tagállamok alkotmányait, különös tekintettel a preambulumokra, s kisebb hangsúlyt fektetve az alapjogi katalógusokra. Az ír, a spanyol alkotmányok, valamint a magyar Alaptörvény részletesebb elemzésére nyílt lehetőségem a tartalmi keretek figyelembe vétele miatt.

A konkrét alkotmányok elemzésével, valamint a dolgozat megírásával az volt a célom, hogy bebizonyítsam, hogy az Európai Unió tagállamainak egyes alkotmányaiban már most is, mint bújtatott államcél megjelenik a boldogság keresése, de szükségét érzem ennek expressis verbis kifejezését az alkotmányokban. E megjelenés legmegfelelőbb eszközének a preambulumokat tartom, mint az alkotmányos alapértéket, fő értékhordozóit, megtestesítőit.